Informasjon

- Om oss
- Aktiviteter
- Noen å snakke med
- Hud & Helse
- Vi mener
- Bli medlem
- **For medlemmer**
  - Medlemsfordeler
  - Min side
  - Send oss oppdateringer
  - Tillitsvalgt i PEF
  - **Information in other languages**
    - By language
    - By diagnosis
  - Landsmøtet
  - Likeperson i PEF

Hjem

ሕማም ሶርያሲስ

English | Українська (Ukrainsk) | Polski | Davvisámegillii (Samisk) | Русский (Russisk) | Español | Af-soomaali | العربية (Arabisk) | **ትግርኛ (Tigrinja)**

ሶርያሲስ ሕዱር ነድሪ ዝፈጥር ሕማም ቆርበት እዩ። እዚ ሕማም፡ ኣብ ስርዓተ ምክልኻል ብዘለሎ ዘይምዕራይ ኣቃውማ፡ ካብቲ ንቡር ብዝዝቕልጠፈ ዋህዮታት ቆርበት ብምፍራይ ዝልለ እዩ። እዚ ድማ ነድሪ ቆርበት የስዕብ እዚ ድማ ኣብ ቆርበት ከም ሕብጥ ዝበለን ቅራፍ ቆርበት ዘለዎን ምልክት ይረአ።

ኣንዱ ፒ.ዲ.ኢ.ፍ እዚ ይምልከት

ስእልታት፡ ሶርያሲስ ቆርበት ርእሲ (iStock)

ብዛዕባ ሕማም ሶርያሲስ

ሶርያሲስ ኣብ ቆርበት ጽቡቕ ገይሩ ዝተነጸረ፣ ዝረገፈን ቅርፊት ዘለዎን ምልክት ("ፕላክስ") ዘስዕብ ኩነታት ቆርበት እዩ። ሕብሪ ናይቶም ጽላት ኣብ ዓይነት ቆርበት ይምርኮስ። ሶርያሲስ ኣብ ጽዕድው ዝበለ ቆርበት ቀይሕ/ሮዛ ሕብሪ ክህልዎ እንክሎ፡ ኣብ ጸሊም ቆርበት ድማ ቡናዊ፡ ወይናይ ወይ ግራጭ ክመስል ይኽእል። ኣብቲ ጽላት ዘሎ ምቕራጽ "ምቕራጽ" ይብሃል፡ መብዛሕትኡ ግዜ ድማ ጻዕዳ/ብሩር እዩ።

ደረጃ ጽንኩርነት ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይፈላለ እዩ። መብዛሕትኦም ብሕማም ሶርያሲስ ዝተጠቕዑ ሰባት ንኣሽቱ ክባቢታት ጥራይ ዝተጠቕዑ ክኾኑ እንክሎ፡ ካልኦት ድማ ዝዓበየ ክባቢታት ነድሪ ረስኒ፡ ቃንዛ መላግበን ካልእ ምልክታትን ዘለዎ ክቢድ ሶርያሲስ ኣሎዎም።

ሶርያሲስ ሕዱር ሕማም ኮይኑ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ምልክታት ወይ ቅልል ዝበለ ምልክታት ኣንዳርእየ፡ ድሕሪኡ ምልክታት ዝያዳ ዝኸፍኡ እዋን ዘጠቓልል እዩ።

ነጽርታ ብሓኪም (ቀዋሚ ሓኪም ወይ ናይ ቆርበት ሓኪም) ኣብ ውህደት ናይቲ ሕሙም ሕክምናዊ ታሪኽን ክሊኒካዊ መርመራ ቆርበትን ዝተመርኮሰ እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ ተወሳኺ መርመራታት ኣየድልን እዩ፣ እቲ ሓኪም እንተ ተጠራጢሩ ግን ካብቲ ዝተጠቕዐ ከባቢ ንእሽቶ ቅምሶ ቆርበት (ባዮፕሲ) ክውሰድ ይኽእል ።

ጠንቂ

ጠንቂ ሕማም ሶርያሲስ ዝተሓላለኸን ክሳብ ሕጂ ምሉእ ብምሉእ ርድኢት ዘየተረኽበ እኳ እንተኾነ፡ ናይ ሕማም ምክልኻል፡ ጀነቲካውን ከባብያውን ረቛሒታት ተራ ከም ዘለዎም ንፈልጥ ኢና። ሓደ እንፈልጦ ነገር፡ ሕማም ሶርያሲስ ተላባዒ ዘይምኾኑ እዩ። ንሕማም ሶርያሲስ ዘለዎ ሰብ ብምትትካፍ፡ ኣብ ሓደ መሐንበሲ ብምሕንባስ ወይ ብናይ ቀረባ ርኽብ ክላባዕ ኣይክእልን እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ ሕማም ሶርያሲስ ብባለ ነገር ዝብገስ ኮይኑ፡ ምልክታት ክረኣዩ ወይ ክጋደዱ ይጉብር። መበገሲታት ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይፈላለዩ፣ ረኽሲ ስትረፕቶኮካል ፣ ጭንቀት ፣ መጉዳእቲ ቆርበት/ምቁጣዕ (ሾብነርስ ፌኖሜን)ወይ ለውጢ ሆርሞናት ከጠቓልል ይኽእል።

ምልክታትን ኣቀማምጣን

መብዛሕትኡ ግዜ ሕማም ሶርያሲስ ደረጃኻን ብቅራፍ ቆርበት ዝተሸፈነን ክባቢታት ቆርበት የመስርሕ። ገለ ሰባት ሶርያሲስ ናይ ሰሓን ወይ ምልሕላሕ ምልክታት የስዕቦሎም።

ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሕማም ሶርያሲስ ኣለዉ፡ ኩሎም ድማ ብመጠኑ ዝተፈላለየ ምልክታትን ቦታታትን ኣለዎም። ገለ ዓይነታት ካብ ካልኦት ዝበዝሑ ኮይኖም ኣብ ሓደ እዋን ሓደሎ ዓይነታት ክህልዉኻ ይኽእሉ።

- **ፕላክ ሶርያሲስ** (ስእልታት) ኣብ ዓበይቲ ዝበዝሐ ዝረአ መልክዕ ኮይኑ፡ ብቅራፍ ቆርበት ዝተሸፈኑ ዝተሓንጸጹ ጽፍሕታት ዝልለ ኮይኑ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ቆርበት ርእሲ፡ ብርኪ ኢድን ብርክን ይርከቡ።
- **ሶርያሲስ ቆርበት ርእሲ** (ስእልታት) ሓደ ዓይነት ፕላክ ሶርያሲስ እዩ። ኣብ ገለ ክፋል ወይ ኣብ ምሉእ ቆርበት ርእሲ ክኸሰት ይኽእል።
- **ጉታተ ሶርያሲስ** (ስእልታት) ኣብ ነኣሽቱ መንእሰያት ዓበይትን ዝበዝሐ ዝረአ ኮይኑ፡ ምስ ብስትረፕቶኮኪ ዝመጽእ ረኽሲ ኀሮሮ ዝተኣሳሰር እዩ። እዚ ዓይነት ሕማም ሶርያሲስ መብዛሕትኡ ግዜ ሃንደበት ዝጅምር ኮይኑ ኣብ ሰፊሕ ክፋል ኣካላትና ብሲሚትሪክ ዝዝርጋሕ ንኣሽቱ ቅርጺ ንጣብ ማይ ኣብ ቆርበት ዘለዎም ዕንፍሩር የስዕብ። ጉቱት ሶርያሲስ ናብ ፕላክ ሶርያሲስ ክምዕብል ይኽእል።
- **ተገላባጢ ሶርያሲስ** (ስእልታት) ኣብ ከም ቱሽቱሽ፡ ሽምጢ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ትሕቲ ኩብድን ኣፍልብን ዝኣመሰሉ ዕጻፋት ቆርበት ምልክታት የስዕብ። እዚ ዓይነት ሕማም ሶርያሲስ ኣብ ገለ ወይ ኣብ ኩሎም እዞም ክባቢታት ዓበይቲ፣ ልሙጽ/ብሩህ ምልክት ኣብ ቆርበት የስዕብ።
- **ናይ ጽፍሪ ሶርያሲስ** (ስእልታት) ኣብ ኩሎም ዓይነታት ሶርያሲስ ክኸሰት ይኽእል እዩ፣ ኣብ ጽፍሪ ድማ ለውጢ የስዕብ። እዚ ለውጥታት ካብ ንኣሽቱ ምልክታት ክሳብ ጽፍሪ ኣዝዩ ዝረኣደጉ፡ ዘይምዕራይን ሕብሩ ዝቐይሮን ይፈላለ። እቲ ጽፍሪ እውን ዝላሕለሐ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ብሰንኪ ሶርያሲስ ዝመጽእ ነድሪ ንኻልኦት ኣካላትን ቲሹታትን ኣካላትና ክጽልዎም ይኽእል። ሕማም ሶርያሲስ ዘለዎም ሰባት ካልእ ጸገማት ጥዕና እውን ኪጋጥሞም ይኽእል እዩ፣ እዚ ተርእዮ እዚ ድማ ምትሕውዋስ ሕማማት (comorbidities) ይብሃል ። ብፍላይ ሕማም ሶርያሲስ ምስ ምውሳኽ ሓደጋ ሕማም ልብን ስርዓተ ደምን፡ ሕማም ሽኮር፡ ጭንቀት፡ ፍርሒ ሕማም ስርዓተ ምሕታቕ መግቢን ዝተኣሳሰር እዩ። ካብ 10-15% ካብቶም ሶርያሲስ ዘለዎም ሰባት ቃንዛ መላግበ እውን የጋጥሞም (ሶርያቲክ ኣርትራይተስ) ።

***ስእልታት፡** ፕላክ ሶርያሲስ ኣብ ብርኪን ቅልጽምን ። (iStock)*

ተርእዮ

ኣብ ኖርወይ 3.8-4.6% ሕማም ሶርያሲስ ከምዘለዎም ይግመት (ኣሃዛት ካብ 2023) [1] ። መብዛሕትኡ ግዜ ምልክታት ካብ 15 ክሳብ 25 ዓመት ዝጅምር ኮይኑ፡ ኣብ ዝኸነ ዕድመ ግን ክኸሰት ይኽእል። ማዕረ ቁጽሪ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ሕማም ሶርያሲስ ይሕዙ።

ቅድመ ጋምጋምን ሕክምናን

ንሕማም ሶርያሲስ ክፍውስ ዝኽእል ሕክምና የለን፡ ብግቡእ ሕክምና እንተተገይሩሉ ግን እቲ ሕማም ኣብ መዓልታዊ ህይወት ነቲ ዝስዕቦ ሓደጋ ብምንካይ፡ ምልክታት ክቕንስ ይኽእል።

ሕክምና ብዓይነትን ደረጃን ሕማም ሶርያሲስካ እዩ ዝውሰን። ንሕማም ሶርያሲስ ዝምልከት ሰፊሕ ሕክምናታት ኣሎ፡ እንተኾነ ግን እቲ ዝያዳ ውጽኢታዊ ዝኾነ ምልላይ ክቢድ ክኸውን ይኽእል። መብዛሕትኡ ግዜ ሕክምና ኣብቲ ዝተጠቕዐ ከባቢ እዩ ዝጅምር (ደረጃ 1)፣ እዞም ሕክምናታት እኹል ውጽኢታዊ እንተዘይኮይኖም ወይ ኣብ ጥቕሚ ክውዕሉ እንተዘይክኢሎም ድማ እቲ ዝቕጽል ስጉምቲ ሕክምና ይፍተን።

1ይ ደረጃ፣ ኣብ ከባቢኡ ዝግበር ሕክምና

- ምእላይ ንቐጽ ቆርበት/ ቅራፍ ቆርበት
- መድሃኒታዊ መሕጸቢ ኣካላት
- ብሓኪም ዝተኣዘዙ ፍርያት፡ ክሬም፡ ቅብኣት፡ ጀል፡ ፈሳሲ ልኢመንት፡ ሻምፖ ወዘተ።

2ይ ደረጃ፡ ናይ ብርሃን ሕክምና

- ሕክምናዊ ፍወሳ ብርሃን (UVB/PUVA)
- ክሊማዊ ፍወሳ (ተወሳኺ ኣብዚ ኣንብብ)

3ይ ደረጃ፡ ስርዓታዊ ሕክምና

- ዘይባዮሎጂካዊ ሕማም ዝቕይሩ መድሃኒታት

4ይ ደረጃ፣ ኢሚዩኖሞዱላቶረ ሕክምና

- ስነ-ህይወታዊ መድሃኒታት
- ባዮሲሚላር መድሃኒታት

ብዛዕባ ምፍዋስ ሕማም ሶርያሲስ ብቋንቋ ኖርወይ ዝያዳ ኣብዚ ኣንብብ .

ምስ ሕማም ሶርያሲስ ምንባር

ዋላ እኳ ሶርያሲስ ንገለ ሰባት ውሑድ ጽልዋ እንተዝበረሎም፡ ኣብ ዓይነት ህይወት ናይቶም ብኸቢድ ዝተጠቕዑ ሰባት ግን ዓቢ ጽልዋ ክህልዎ ይኽእል። ሕማም ሶርያሲስ ንርክባትካን ንውጥረት ብኸመይ ክም እትሕዞን ጽልዋ ክጎብረሉ ይኽእል። ዋላ ነቲ ዘይትጽበሮ ከባቢታት ህይወትካ ክጽልዎ ይኽእል እዩ፣ ንኣብነት ክትክደና ዝመረጽካዮ ክዳውንቲ።

ናይ ደገፍ መደባት ። ሕዱር ሕማም ቆርበት ዘለዎም ሰባት ንሞይስቸራይዘር ዝኸውን መመላእታታትን ብዘይ ዶክተር ዝኸየጡ መድሃኒታትን ክረኽቡ ይኽእሉ ። ኩብ ሃገራዊ መደብ መድሕን ምምላስ ገንዘብ ንምርኻብ፡ መጀመርታ ናብቲ መደብ ንምእታው ክተመልክት ኣለካ፡ እዚ ድማ ብሓኪም ቆርበትካ ክግበር ኣለዎ ።

ብዛዕባ መሰላትኩም፡ እንታይን ብኸመይን ገንዘብኩም ክምለሰልኩም ከም ዝኽእል ኣብዚ ኣንብቡ!

ናይ ስራሕ ዓቕሚን መሰለጥያታትን ። መብዛሕትኦም ሕማም ሶርያሲስ ዘለዎም ሰባት ኣብ ናይ ስራሕ ኩነታት ክሰርሑ ዝኽእሉሉ ኩነታት ንዕኡ ዝምጥን እንተኾይኑ እዩ ። ምምኻዮው ናይቲ ኣስራሒ ሓላፍነት እዩ፣ ምስ ሓኪም ብምምኻዥ ድማ ናይ ስራሕ ቦታኻ ብዝዘተኻእለ መጠን ምስ ናይ ስራሕ ዓቕምኻ ክሰማማዕ ኣለዎ ።

ከም ሕዱር ሕማም ዘለዎ ሰብ መጠን ብዛዕባ መሰላትካ ሕቶታት ኣለካ ድዩ? ናብ መስመር ቴሌፎን መሰላት ኤፍ.ኤፍ.ኦ. 23 90 51 55 ተወከስ ።

Psoriasis- og eksemforbundet
Postboks 6547 Etterstad, 0606 Oslo
Besøksadresse: Borgenveien 66, 0373 OSLO

Personvern | Meld deg på nyhetsbrev

Vi har telefontid alle hverdager kl. 09 -15
Telefon: 23 37 62 40
E-post: post@pefnorge.no

Psoriasis- og eksemforbundet ung er en interesseorganisasjon for barn og unge med psoriasis, atopisk eksem, andre hudsykdommer og psoriasisartritt.